

ТРЬОХСВЯТИТЕЛЬСЬКИЙ ХРАМ МІСТА ХАРКОВА**Іванов В.М.***Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Важливою складовою історії міста Харкова, як і інших міст, є історія архітектурних споруд, зокрема храмів. Унікальне архітектурною пам'яткою міста є Трьохсвятительська церква. Ініціатива будівництва церкви належала не лише мешканцям Заїківки, колишнього села, яке наприкінці XIX ст. ввійшло до складу Харкова, але й голові міського купецького товариства Григорію Йосиповичу Гольдбергу. Він надав для будівництва земельну ділянку на тодішній вулиці Заїківській та необхідні для будівництва кошти. Ініціатива з назвою цього храму також належала Г.Й. Гольдбергу. Храм було названо в честь Трьох святителів: Василя Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоуста. Меценат Григорій Гольдберг мав братів Василя та Івана.

Розробив проект цього храму архітектор М.І. Ловцов. Храм було закладено наприкінці 1906 року. Керував будівництвом Трьохсвятительського храму протягом 1907–1915 рр. єпархіальний архітектор В.М. Покровський. Церква отримала оригінальний іконостас, який було виготовлено в Італії за кресленнями В.М. Покровського. З боків іконостасу розташовані кіюти з іконами Трьох святителів та святої великомучениці Марії. (Марією звали дружину Г.Й. Гольдберга). У цокольному приміщенні храму планувалася усипальниця Григорія та Марії Гольдбергів. Освячення храму звершив митрополит Флавіан 29 травня 1915 [1]. Новий храм виявився досить великим, як для околиці Харкова, і міг вмістити декілька сотень прихожан. На відміну від більшості храмів, розташованих у центрі Харкова, які були закриті, а деякі навіть знищені у 20-ті – 30-ті рр. XX ст., Трьохсвятительська церква збереглася, хоча і вона також була перетворена на склад. Церковна рада цієї церкви припинила діяльність у 1929 році. Член Церковної ради прот. С. Доброничий, настоятель храму прот. П. Фомін та староста В. Скоркін були розстріляні за звинуваченням в антирадянській діяльності у 1937–1938 рр. [2]. Як і більшість вцілілих храмів міста, відновлення церковних служб у Трьохсвятительському храмі відбулося у 1941 році. Після закінчення Другої світової війни цю церкву не закрили, як і наприкінці 50-х – на початку 60-х рр., коли розпочалася нова хвиля антирелігійної радянської політики. Трьохсвятительський храм є пам'яткою містобудування та архітектури місцевого значення (охорон. №7052-Ха, наказ Міністерства культури та інформаційної політики України №1883 від 4.06.2020) [3].

Література:

1. Свято-Трьохсвятительський храм, м. Харків. URL: <http://trisv.church.ua/> (Дата звернення – 17.04.2023).
2. Довідник: Книга Пам'яті. Доброничий Савва Герасимович. URL: <http://web.archive.org/web/20160305122026/> (Дата звернення – 17.04.2023).
3. Державний реєстр пам'яток місцевого значення // Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkip.gov.ua/content/derzhavniy-reestr-pamyatok-miscevogo-znachennya.html>